

MANIFEST ENERGETSKE EKONOMIKE

IDEJA:

S povezovanjem in sodelovanjem deležnikov v energetiki bomo z interdisciplinarnimi znanji in uporabo energetske ekonomike prispevali k trajnostnemu razvoju energetike in slovenskega gospodarstva.

CILJ:

Doseči implementacijo vsaj petih izbranih ukrepov do leta 2021.

Slovensko združenje za energetske ekonomiko
Energetska zbornica Slovenije

Junij 2017

ZAKAJ MANIFEST ENERGETSKE EKONOMIKE?

Energetika je tradicionalno prisotna v slovenskem gospodarstvu in daje trdno in zanesljivo podlago za razvoj gospodarstva in družbe v celoti.

Položaj in status energetike v svetu in pri nas nista stalnica, se spreminjata in dajeta priložnosti novostim. Ta proces sprememb potrebuje več znanj o ekonomiki v energetiki in na drugih področjih, ki se vse močneje vključujejo v energetiko s svojimi dejavnostmi.

Manifest energetske ekonomike predstavlja jasen in ciljno usmerjen dokument predlaganih ukrepov za spremembe v energetiki in v povezanih panogah. Navedeni so predlogi, ki bi z vidika energetske ekonomike zagotovili kakovostne energetske storitve za gospodarstvo in prebivalstvo Slovenije, omogočili nadaljnji trajnostni razvoj energetike in povečali njeno konkurenčnost v Sloveniji in v svetu.

PRIPRAVA MANIFESTA

Pobudo za pripravo Manifesta energetske ekonomike je podalo in koordiniralo Slovensko združenje za energetske ekonomike (SAEE), ki je vodilo tudi pripravo dokumenta¹. Ideja za pripravo Manifesta se je izoblikovala na osnovi Manifesta industrijske politike, ki ga je pripravila GZS. Manifest energetske ekonomike obsega pet področij ukrepov: razvojno politiko, poslovno okolje, davčno politiko, kadrovske politiko in internacionalizacijo.

Pri pripravi dokumenta so intenzivno sodelovali člani Izvršnega odbora SAEE (IO SAEE) in drugi člani SAEE, člani Posvetovalne skupine IO SAEE (PS IO SAEE), ki jo sestavljajo ugledni strokovnjaki z različnih področij, in podporne organizacije².

Sodelujoči so predlagali posamezne ukrepe in so bili povabljeni, da podajo pripombe na osnutek Manifesta.

---

1 Združenje je podružnica International Association of Energy Economics (IAEE) s sedežem v ZDA. Združenje deluje kot sekcija Energetske zbornice Slovenije v okviru Gospodarske zbornice Slovenije.

2 Društvo ekonomistov elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije (DEEP), Slovenski nacionalni komite Svetovnega energetskega sveta (SNK WEC), Slovensko društvo za daljinsko energetiko (DEEP); EZS — Sekcija za izmenjavo podatkov na energetskem trgu, EZS — Sekcija Eurelectric.

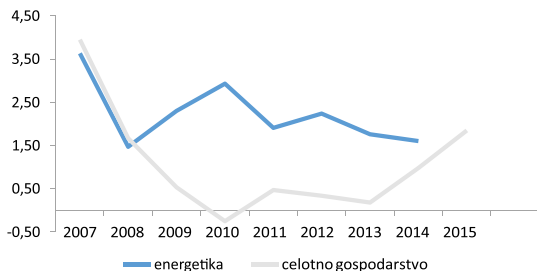
POMEN ENERGETIKE ZA SLOVENIJO

Energetika ima velik vpliv na gospodarstvo Slovenije: prihodek panoge znaša 11,1 milijard evrov (13,6 odstotkov celotnih prihodkov gospodarstva), v energetiki je 10.800 zaposlenih (2,4 odstotka vseh zaposlenih v gospodarstvu), dodana vrednost pa znaša 1,1 milijard evrov (5,9 odstotkov dodane vrednosti celotnega gospodarstva) (GZS, 2016; Martinec, 2015).

Energetiko sestavljajo pretežno zdrave gospodarske družbe³, z velikim obsegom sredstev in večinoma s konzervativno politiko zadolževanja.

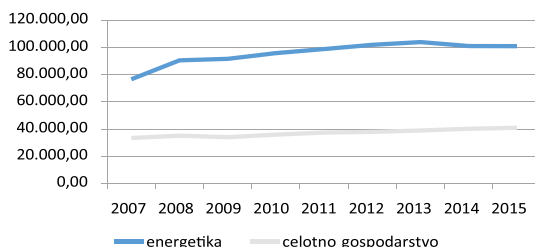
Kljub nekaterim negativnim trendom ekonomske uspešnosti panoge v zadnjih letih, npr. donosnosti sredstev, je nacionalna energetika sposobna sprememb in nadaljnega razvoja.

Donosnost sredstev (v odstotkih)

V panogi potekata racionalizacija in uvajanje novih tehnologij. Število zaposlenih se zmanjšuje, kakovost znanja in delovnih mest pa raste. Dodana vrednost na zaposlenega je visoka (GZS, 2016).

Dodana vrednost na zaposlenega (v evrih)

Pomemben je tudi multiplikativni učinek panoge na celotno gospodarstvo preko ugodnih cen energije in nakupov materiala in storitev na domačem trgu. Energetske družbe in družbe, ki z energetiko sodelujejo, postajajo tudi pomemben izvoznik.

KAJ ŽELIMO Z MANIFESTOM DOSEČI?

Prispevati želimo k nadaljnji rasti energetike. S povezovanjem in sodelovanjem deležnikov želimo z interdisciplinarnimi znanji in uporabo energetske ekonomike prispevati k trajnostnemu razvoju panoge in s tem slovenskega gospodarstva.

Za cilj smo si zadali implementacijo vsaj petih predlaganih ukrepov do leta 2021.

³ Z izrazom "gospodarska družba" so v tem dokumentu mišljena tudi javna podjetja, kot jih opredeljuje zakon ZPFOLERD-1.

Sodelujoči:

Gorazd Ažman, IO SAAE (Geoplin)

dr. Janez Bešter, PS IO SAAE (Fakulteta za elektrotehniko, Univerza v Ljubljani)

dr. Matjaž Eberlinc, PS IO SAAE (HSE)

mag. Tina Galič (Plinovodi)

dr. Nevenka Hrovatin, podpredsednica SAAE, predsednica AO SAAE, IO SAAE (Ekonomska fakulteta, Univerza v Ljubljani)

mag. Marko Ileršič, predsednik OI SAAE (Plinovodi)

mag. Sarah Jezernik, predsednica SAAE in IO SAAE (Plinovodi)

Lenka Kavčič, PS IO SAAE (AFRONT Zavod za prostorsko inovativnost)

Mojca Kert, IO SAAE (Petrol Energetika),

mag. Sonja Klopčič, PS IO SAAE (VODITELJSTVO, Vodenje, svetovanje in razvoj)

mag. Dejan Koletnik, podpredsednik SDDE (Plinovodi)

mag. Edita Krajnovič, PS IO SAAE (Mediade)

mag. Mojca Križnar, PS IO SAAE (HILL International)

Monika Lapanja, PS IO SAAE (Ekonomska fakulteta, Univerza v Ljubljani)

mag. Aleksander Mervar, IO SAAE (ELES)

Niko Martinec, PS IO SAAE

dr. Karlo Peršolja, PS IO SAAE (Borzen)

Marina Pobljšaj (Plinovodi)

dr. Alojz Poredoš, PS IO SAAE (Fakulteta za strojništvo Univerza v Ljubljani)

dr. Andrej Predin, PS IO SAAE (Fakulteta za energetiko, Univerza v Mariboru)

mag. Marko Senčar, PS IO SAAE

Ana Struna Bregar, PS IO SAAE (Center energetskih rešitev, gospodarsko interesno združenje)

Andraž Šavli, predsednik sekcije IPET, v imenu sekcije (Borzen)

dr. Ivan Šmon, predsednik Eurelectric, v imenu sekcije Eurelectric (Elektro Gorenjska)

mag. Valerija Štiblar, IO SAAE (Borzen)

mag. Tina Štrukelj, generalna sekretarka SAAE (Plinovodi)

Jošt Štrukelj (Plinovodi)

mag. Maja Žagar, PS IO SAAE (Expertum)

dr. Franc Žlahtič, predsednik SNK WEC (Plinovodi)

NABOR PREDLAGANIH UKREPOV PO PODROČJIH

Skupno je v nadaljevanju predlaganih 45 ukrepov po petih ključnih področjih. Ukrepi so podrobneje predstavljeni v razširjenem gradivu, ki je objavljeno na spletni strani združenja⁴.

V razširjenem gradivu so navedene tudi povezave na zunanje vire.

5 ključnih področij: Razvojna politika Poslovno okolje Davčna politika Kadrovska politika Internacionalizacija

1. RAZVOJNA POLITIKA

Energetika je soočena z mnogimi razvojnimi izzivi. Ustvarjalne rešitve bodo koristile celotnemu gospodarstvu in tudi širše, celotni družbi. Ključna je ustrezna razvojna politika.

1.1. Spodbujanje razvoja inovacijske kulture

- Spodbujanje razvoja inovacijske kulture in izmenjave dobrih praks na področju energetike (1)
- Podpora (finančna in okoljska) razvoju novih tehnoloških energetske rešitev v mikro, majhnih in srednjih gospodarskih družbah (podporni skladi, inkubatorji, start-up centri itd.) (2)

1.2. Celovit pristop k spodbujanju digitalizacije

- Spodbujanje digitalizacije na področju energetike (3)
- Napoved prihodnjih potrebnih kompetenc in razvoj digitalnih kompetenc (4)
- Koordinacija med proizvodnjo in končnimi uporabniki pri nujenju sistemskih storitev (5)

1.3. Koordinirana pospešitev samooskrbe z energijo

- Prenovitev Strategije učinkovite rabe energije (URE) in prilagoditev ter prenova podpornih shem za URE in obnovljive vire energije (OVE) (6)
- Tehnološko nevtralna obravnava vseh tehnologij za pridobivanje in transformacijo energije z enakopravnim upoštevanjem vseh relevantnih stroškov od vira energije do končnega uporabnika (7)
- Zagotavljanje uravnotežene energetske mešanice, ki temelji na učinkoviti in trajnostni izrabi vseh ustreznih domačih virov energije (8)
- Preučitev možnosti izkoriščanja hidropotenciala v Republiki Sloveniji kot zelenega vira energije in vzporednega reševanja poplavne varnosti Republike Slovenije (9)
- Povezovanje oziroma izkoriščanje sinergij sistemov zemeljskega plina, električne energije in toplote (10)
- Upoštevanje koncepta krožnega gospodarstva (11)

⁴ https://www.gzs.si/energetska_zbornica_slovenije/vsebina/Sekcija-SAEE/Manifest-energetske-ekonomike

1.4. Spodbuditev trajnostne gradnje

- Informiranje, ozaveščanje in usposabljanje ciljnih javnosti (12)

1.5. Optimalna uporaba energije v prometu

- Oblikovati skupino za povezovanje deležnikov na področju energije v prometu (spremljanje porabe, analize, predstavitve javnosti) (13)
- Povečati prepoznavnost in zagotoviti ustrezno umestitev alternativnih goriv v osebni in javni promet ter oblikovati ustrezne spodbude (14)

1.6. Vrednotenje projektov in ukrepov ter raziskave

- Vrednotenje ukrepov ekonomske politike z vidika energetskih, človeških, okoljskih in ekonomskih virov (15)
- Dajati prednost raziskavam, ki vodijo k nastajanju novih procesov in proizvodov na področju energetike ter prinašajo najvišjo dodano vrednost (16)
- Ustvariti okolje za postavitve pilotnih projektov za testiranje novih tehnologij (17)
- Zagotavljanje potrebnih virov (finančnih, kadrovskih) za R&D dejavnost na področju energetike (18)
- Povečanje stopnje črpanja nepovratnih sredstev (19)

2. POSLOVNO OKOLJE

Primerno poslovno okolje spodbuja družbe in zaposlene k zavzetemu in optimalnemu delovanju ter poslovanju.

2.1. Sprejeti EKS do konca junija 2017

- Podpora pri postopku sprejemanja Energetskega koncepta Slovenije (EKS) v skladu z obravnavo na Upravnem odboru Energetske zbornice Slovenije (UO EZS) in dodatnim predlogom krajšega roka za sprejem (20)
- Usklajenost energetskih politik z drugimi politikami in stabilen regulatorni okvir (21)

2.2. Vzpostavitev dobre prakse korporativnega upravljanja v javnih podjetjih v energetiki

- Uveljaviti kodeks upravljanja Slovenskega državnega holdinga (SDH) in slediti smernicam Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) in dobrim praksam v svetu (22)
- Oblikovati ustrezna merila uspešnosti poslovanja energetskih družb (23)
- Optimalno urediti organiziranost gospodarske javne službe distribucije električne energije na podlagi analize ekonomskih vidikov različnih možnosti (24)

2.3. Družbeno odgovorno in povezovalno poslovanje energetskih družb

- Uveljaviti načelo etičnega ravnanja v energetskih družbah (25)
- Povezovanje deležnikov v verigi vrednosti in iskanje sinergij (26)
- Ustrezna zakonodaja pri umeščanju v prostor (27)
- Približati delovanje energetskih družb uporabnikom in zagotovitev prepoznavnosti posameznih energentov (28)
- Strategija varne in zanesljive oskrbe ter ukrepanja v izrednih razmerah (29)

3. DAVČNA POLITIKA

Davčna politika naj omogoča mednarodno konkurenčnost energetskih družb.

3.1. Obrnjena davčna obveznost in davčne olajšave

- Uvedba mehanizma obrnjene davčne obveznosti za DDV na področju trgovanja z električno energijo in zemeljskim plinom v Sloveniji (30)
- Ohranitev davčnih olajšav za vlaganja v RR dejavnost (31)

3.2. Podpora Manifestu industrijske politike (GZS, 2015) v točkah: 2.1, 2.2 in 2.4 (32)

- Uvedba razvojne/socialne kapice (za socialne prispevke pri plačah)
- Redefiniranje dohodninske lestvice (več razredov, nižje stopnje)
- Ohranitev vrednosti davčnih olajšav za gospodarske družbe

4. KADROVSKA POLITIKA

Poleg velike skrbnosti, ki je že zgodovinsko posvečena tehniki in kapitalu, je potrebno več pozornosti nameniti ljudem, predvsem zaposlenim, kar vodi k večji učinkovitosti, boljšim poslovnim rezultatom in obenem k večjemu zadovoljstvu vseh udeležениh/ sodelujočih. Ljudje so ključni vir ustvarjalnosti in zavzetosti.

4.1. Razvoj strateškega upravljanja s človeškimi viri

- Razvoj strateškega upravljanja s človeškimi viri (33)
- Preučiti nove oblike dela/zaposlovanja in deliti dobre prakse s področja upravljanja s človeškimi viri (HRM) (34)

4.2. Podpora izobraževanju na področju energetske ekonomike

- Spodbujanje izobraževanja mladih (35)
- Dodatno izobraževanje zaposlenih na področju energetske ekonomike (36)
- Krepitev razumevanja pomena ekonomskih vidikov energetike (37)

4.3. Ustrezna uravnoteženost spolov

- Spodbuditev mehanizmov za povečanje deleža žensk zaposlenih v energetiki (38)
- Organiziranje mentorske mreže za ženske s pomočjo žensk na vodilnih mestih v energetiki (39)

4.4. Prenova sistema nagrajevanja zaposlenih v javnih podjetjih v energetiki

- Vzpostavitev sistema nagrajevanja zaposlenih v javnih podjetjih v energetiki, ki bo vezan na rezultate dela oziroma na doseganje postavljenih ciljev gospodarskim družbam in zaposlenim (40)

5. INTERNACIONALIZACIJA

Mednarodno povezovanje je postalo sestavni del poslovanja. Z njim je mogoče zmanjšati tveganja in pridobiti konkurenčne prednosti.

5.1. Zagotovitev kakovosti in ustrezne primerjave s poslovanjem družb na evropski oziroma svetovni ravni (benčmarking)

- Izdelava ustreznih študij in primerjav med primerljivi družbami iz Evrope in sveta z namenom izboljšanja poslovanja in optimiranja procesov (41)
- Regionalno sodelovanje med državami članicami EU (42)

5.2. Vključevanje zasebnih investitorjev v slovensko energetiko

- Zagotoviti ustrezno poslovno in regulatorno okolje (43)

5.3. Pospeševanje čezmejnih naložb (44)

5.4. Skupni predstavnik SAEE na mednarodnem področju (npr. v Bruslju) in sodelovanje v/z mednarodnimi organizacijami (45)

Viri:

GZS (2015). Manifest industrijske politike. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije.

GZS (2016). Poslovanje gospodarstva – Analiza poslovanja energetike. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije.

Martinec, N. (2015). Poslovanje družb energetskih dejavnosti za leto 2014. Poročilo za upravni odbor. Ljubljana: Energetska zbornica Slovenije.

Slika na naslovnici: Energy with Environment infographics; <http://freedesignfile.com>

Sliki med besedilom: Green city and Green book stack; <http://all-free-download.com>

